

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук,
старшого викладача кафедри іноземних мов

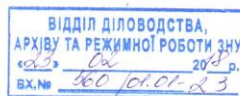
Трегуб Світлани Євгенівни

на дисертацію **Шафранської Тетяни Юріївни**

**«Формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів в процесі
вивчення професійно-орієнтованих дисциплін»**, подану на здобуття
наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Кожне суспільство будує своє життя у відповідності з цінностями, які приймає і в які вірить. Найважливішим є процес трансформації цінностей в життєву орієнтацію людини. Звідси – розуміння об'єктивної необхідності й актуальності порушеної в дисертації проблеми. Морально-етична особистість є цінністю для будь-якої держави. Вимоги інформаційного суспільства до майбутніх фахівців особливо соціальної сфери зумовлюють необхідність формування у студентів, зокрема майбутніх фармацевтів, деонтологічної культури, що допомагає їм успішно вирішувати фахові проблеми, використовуючи педагогічні секрети впливу на клієнтів аптек й майстерність діалогічної взаємодії.

На сучасному ринку праці конкурентоспроможним, успішним і результативним у своїй діяльності може бути лише компетентний фармацевт з високим рівнем спеціальних знань і деонтологічної культури, який володіє, насамперед, моральними цінностями, здібностями професійного діалогу, засобами сапогенного впливу на клієнтів аптек, здатний швидко орієнтуватися в ситуації, вирішувати проблеми здоров'я людей, розуміючи всю міру соціальної відповідальності за свої професійні дії. Тому актуальність теми дослідження посилюється ще й низкою чинників та суперечностей, які чітко окреслено в даній дисертації і які передбачено подолати завдяки створенню організаційно-методичних умов, що забезпечують формування

деонтологічної культури майбутніх фармацевтів в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін.

З цією метою Тетяна Юріївна ґрунтовно проаналізувала різні теоретичні підходи до визначення деонтологічної культури, здійснила не тільки теоретичне обґрунтування організаційно-методичних умов, але й експериментально перевірила дослідну програму та модель формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів. Дослідна модель виявилась змістовною, інформативною, відповідає меті, гіпотезі й завданням дослідження.

Дисертаційна робота чітко структурована згідно з планом, окресленим у змісті, відповідно до мети та завдань дослідження; характеризується логічним викладом матеріалу, яскравим науково-методичним супроводом, системним і комплексним підходом авторки до вирішення порушеної педагогічної проблеми.

Аналіз основного змісту дисертації дає підстави стверджувати: отримані результати, сформульовані висновки і рекомендації, які поетапно оприлюднювалися у 19 наукових та науково-методичних працях, серед яких: 8 одноосібних статей у провідних фахових наукових виданнях з педагогіки, в міжнародних виданнях тощо.

Вважаємо досить доречним логічний виклад результатів детального аналізу теоретичного матеріалу, який обрано Тетяною Юріївною. В цьому контексті в підрозділі 1.1 проведено ретельний аналіз наукових підходів до розуміння сутності ключових понять дослідження і на основі узагальнених результатів психолого-педагогічних, філософських, культурологічних досліджень уточнено зміст його основних дефініцій; конкретизовано сутність поняття *«деонтологічної культури майбутніх фармацевтів»* та виокремлено її складові: деонтологічні якості (милосердя, нормативність, сумлінність), комунікативна діяльність, гуманістичний світогляд, заохочення до залучення в емоційний стан клієнтів аптек, що свідчить про те, що дисертантка їх подає науково обґрунтовано, з урахуванням провідних сучасних психолого-

педагогічних надбань і авторського наукового уявлення та власного практичного досвіду.

В п. 1.2 Тетяна Юріївна ретельно аналізує зарубіжний досвід щодо формування деонтологічної культури на фармацевтичних факультетах медичних коледжів.

Окреслені дослідницею узагальнення, аргументований нею власний погляд свідчить про неабиякі її аналітичні здібності як науковця.

Вагомим здобутком дисертантки є розкриття й детальне наукове обґрунтування організаційно-методичних умов формування *деонтологічної культури майбутніх фармацевтів*; визначення критеріїв, показників та рівнів її сформованості. Дисертанткою доведено, що формування *деонтологічної культури майбутніх фармацевтів* відбувається завдяки:

- створенню двосторонньої міжособистісної взаємодії «викладач – студент»,
- збагаченню освітніх програм професійно-орієнтованих дисциплін деонтологічним змістом,
- забезпечення науково-методичного супроводу підготовки на засадах інформаційно-комунікативних технологій викладачів.

Слід відзначити чітко організовані та сумлінно проведені етапи експериментального дослідження, організація та хід формувального педагогічного експерименту, динаміка формування *деонтологічної культури майбутніх фармацевтів* у процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін, достовірність отриманих результатів, які дають підстави стверджувати, що всі поставлені дисертанткою завдання успішно вирішено. Доречними є подані в додатках тести для визначення рівня сформованості *деонтологічної культури майбутніх фармацевтів*.

Дисертація Шафранської Т. Ю. має вагоме практичне значення завдяки розробленим і запропонованим авторкою для впровадження в освітній процес медичних коледжів спецкурсу «Фармацевтична деонтологічна культура», програму якого представлено в додатках. Привертає увагу й

запропоновані дослідницею інтерактивні методи навчання, спрямовані на формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів тощо.

Цінними з позиції практичного застосування є запропоновані дисертанткою авторські методичні рекомендації до практичних та самостійних робіт з фармацевтичної деонтологічної культури; додаткові теми деонтологічного змісту для освітніх програм професійно-орієнтованих дисциплін.

Висновки дисертації повністю відображають її основні положення, побудовані логічно, згідно з поставленими завданнями. Заслуговує на увагу високий науковий і методичний рівень дисертаційного дослідження Шафранської Тетяни Юріївни. Її дослідження характеризується науковою новизною та практичною значущістю отриманих результатів. Список використаних джерел, а також посилання на них у тексті дисертації зроблено з дотриманням вимог. Заслуговує позитивної оцінки логічність викладу змісту дисертаційного дослідження, його завершеність у цілому, ідентичність змісту автореферату й основних положень дисертації.

Відзначаючи високий науковий рівень дисертаційного дослідження, низку позитивних надбань дисертантки, звертаємо увагу на деякі дискусійні моменти, що виникли в процесі ознайомлення з кандидатською дисертацією Шафранської Т. Ю. і які визначаємо в якості побажань.

1. На нашу думку, в п. 2.3 (с. 100) можна було б конкретизувати, як саме застосовувалися інтерактивні форми навчання у процесі формування деонтологічної культури фармацевтів (використання кейс-технологій; проведення ділових та рольових, круглих столів тощо).

2. З п. 2.3 дисертації не зрозуміло, студенти якого курсу (с. 114, с. 115), були залучені до вивчення дисципліни «Фармацевтична деонтологічна культура».

3. В експериментальній частині чітко представлено цикл навчальних дисциплін, у процесі вивчення яких формувалась деонтологічна культура фармацевтів, але недостатньо матеріалу яким чином відбувалось формування

деонтологічної культури, окрім доповнень до освітніх програм з таких дисциплін, як: «Фармакологія», «Фармакогнозія» та інші (с. 141).

4. В п. 3.1 дисертаційного дослідження (с. 145) йдеться про розроблення шкали оцінки інтегрального показника рівня сформованості деонтологічної культури майбутніх фармацевтів, проте авторкою не подано тлумачення даного поняття.

Проте, наші зауваження та побажання є несуттєвими, мають рекомендаційний характер і не зменшують наукової значущості, практичної та методичної цінності дослідження.

Аналіз дисертації свідчить, що наукова праця Шафранської Тетяни Юріївни на тему «Формування деонтологічної культури майбутніх фармацевтів в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін» є завершеним, цілісним, актуальним, оригінальним, вартісним науковим дослідженням; відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (пп. 9, 11, 12 і 13), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її авторка – Шафранська Тетяна Юріївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов
Запорізького державного медичного університету

С. С. Трегуб
Підтверджую
Нач. відділу кадрів Запорізького
державного медичного університету
... 20 ... р. Підпис

Проректор з наукової роботи

Запорізького державного медичного університету

В.О.Туманський